

Soukromé chovy nebezpečných druhů kontroluje veterinární správa

V soukromých chovech divokých zvířat se nejčastěji vyskytují hadi, následují je ještěři, papoušci a drobné šelmy. Větších šelem, jako jsou oceloti nebo rysi, je méně, ale někteří chovatelé se nebojí ani velkých koček – například v Brně se v soukromém chovu nalézá i jeden jaguár.

Výrazná většina divokých zvířat oblíbených u teraristů a dalších soukromých chovatelů patří do kategorie nebezpečný druh. Úmysl chovat takové zvíře je třeba oznámit Krajské veterinární správě. Ta vydá povolení k chovu pouze osobám starším 18 let, které zvířatům připraví vhodné životní podmínky a prokážou svou odbornost. Inspektoři veterinární správy kontrolují chovy jednou za rok, po třech letech se obnovuje správní poplatek, který činí přibližně 1000 Kč. Faremní chovy, i když se zabývají nebezpečnými druhy, jako jsou pštrosi, daňci či jeleni, není třeba veterinární správě oznamovat.

Ocelot možná někomu připomíná jen trochu větší kočku domácí, k jeho chovu je však třeba mít povolení

Podmínky chovu divokých zvířat v zajetí inspektoři hodnotí podle doporučení meziresortní Ústřední komise pro ochranu zvířat. Například tropické malé kočky oceloti musejí mít venkovní výběh o ploše minimálně 15 m², s výškou klece 2,5 metru. Ve vytápěném vnitřním výběhu nesmí teplota klesnout pod 18 °C. V zimě musejí mít zvířata možnost přejít na kratší dobu do venkovního výběhu.

Inspektoři musejí někdy zkontrolovat chov a jeho povolení odejmout poté, co například obdrží stížnost sousedů chovatele. Jedna taková stížnost, která se týkala povoleného chovu drobných drápkatých opic

v jednom z bytů domu na Masarykově ulici v Brně, došla jihomoravské krajské správě v roce 2003. Inspektoři zjistili, že životní podmínky tamarinů a kosmanů byly vyhovující, avšak z bytu chovatelky se linul puch po celém domě. Některé opičky se občas dostaly do společných prostor domu, skákaly po schodišti a otevřenými dveřmi vnikaly do sousedních bytů. Chovatelce, která byla na opice silně citově vázaná, hrozilo odejmutí všech zvířat. Věc skončila kompromisem: kosmani, kteří nejsou v seznamu nebezpečných druhů, jí zůstali, tamariní se přestěhovali do zoo.

Nebezpečné druhy stanoví Vyhláška ministerstva zemědělství z roku 1996. Podle ní jsou například z hadů nebezpeční nejen ti jedovatí, ale i nejedovatí, pokud ovšem dorůstají do délky větší než tři metry. Nejedovatí hadi delší tří metrů, to jsou téměř bez výjimky hadi čeledi hroznýšovitých. Do své oběti se nejprve zakousnou a pak se jí snaží rychle obtočit tělem. Při kousnutí sebou postižený reflexivně trhne, křehké hadí zuby se vylomí a zůstanou zabodnuté v ráně.

Z řádu krokodýli jsou nebezpečné všechny druhy. Již docela malá mláďata koušou a dospělý krokodýl umí uštědřit silný úder ocasem. Zuby i ocas jsou hlavními zbraněmi ještěřů větších než 1 metr, z nichž je třeba se mít na pozoru zvláště před varany. Ti se při fixaci brání ještě hrabavými pohyby zadních končetin, opatřených dlouhými drápy. Člověka pochopitelně může bolestivě kousnout i daleko menší ještěrka.

Největší žijící ptáci, nelétaví pštrosi, klovou jen ze zvědavosti. Jejich hlavní zbraní jsou silné nohy a kopání směrem dopředu. Nejznámějšími zástupci veslonohých jsou pelikáni a kormoráni. Oba mají na konci zobáku háček, sloužící k udržení ryb. O to snáze proštípnou méně pevnou a kluzkou lidskou kůži. Brodiví ptáci (zvláště čápi a volavky) jsou vlastníky špičatých dlouhých zobáků, kterými dovedou bleskurychle zasáhnout. Při obraně míří do obličeje a do očí zvláště. Kolpíci, vyjmutí ze seznamu nebezpečných druhů, nemají zobák špičatý, ale ploše ukončený. U dravců a sov nelze kromě zobáku podceňovat silné pařáty, zakončené ostrými drápy. Zobákům největších druhů papoušků neodolají ani nejtvrďší ořechy, bylo by proto bláhové považovat lidské prsty za pevnější.

Z řádu primátů jsou v seznamu vyjmuty jen nejmenší opičky. Při eventuálním konfliktu s většími druhy nutno vzít v úvahu, že opice jsou mimořádně pohyblivé, mají čtyři ruce a samci bez výjimky ostré dlouhé špičáky, které si u pavíánů nezadají se zuby šelem. Všichni lidoopi jsou navíc nesmírně silní.

O možnostech velkých šelem způsobit značné škody zřejmě nikdo nepochybuje. Co se však může podceňovat, jsou bleskurychlé reakce těchto zvířat včetně druhů zdánlivě neohrabaných, jako jsou medvědi. Díky své obratnosti však mohou člověka zranit i malé druhy, zvláště během péče o mláďata.

Koně, osli a zebry koušou a kopou. Kopnout umí i žirafa, přitom sudokopytníci mohou být nebezpeční pouhou hmotností. Úraz člověka mohou způsobit rohy či parohy, zvláště samci jelenovitých dovedou být v zajetí velice protivní.

Vyhlášku zakončují zoologické zvláštnosti. Samcům ptakopyska a ježury vyrůstá na patě zadních nohou ostruha s vývodem jedovaté žlázy. Velké druhy klokanů především kopou oběma zadními nohama, jsouce dopředu opřeni o ocas. Dikobrazi na nepřítele nacouvají, lenochodi se snaží nepřítele drápy spíše přitáhnout do blízkosti překvapivě ostrých zubů.

Eduard Stuchlík